

J. Slauerhoff

DE DOODSTRIJD
VAN DEN DWAZEN OUDE,
IN 'T SCHRIJVEN VERLIEFDE

Lo t'ún, bekend door zijn geschiedenis der derde dynastie, heeft ook vele gedichten geschreven en een liefdesgeschiedenis. De gedichten zijn alle bij de groote boekenverbranding, die op last van keizer Yúanti, den laatste der Liang, geschiedde, verloren gegaan.

Van de liefdesgeschiedenis is een manuscript in de groote kloosterbibliotheek te Kalgan. Maar het is onleesbaar, de bladen zijn omgekruld en verschroeid aan de randen en de inkt is vervloeid en uitgewischt, alsof het handschrift tegelijk verbrand is en in het water heeft gelegen.

Ook is het half middendoor gescheurd.

Lo t'ún werkte altijd in den voornacht, hij was overdag, om voor zijn levensonderhoud te zorgen, geldwisselaar. 's Avonds waschte hij zijn door het kopergeld bezoedelde handen en begon te schrijven.

Toen hij na twintig jaar zijn geschiedwerk had voltooid en eenige Taels had ontvangen geloofde hij nu zeer te zullen genieten van zijn avond- en nachtrust, hij was oud en versleten geraakt en meende genoeg geld over te hebben om elken avond voor het naar bed gaan twee bekers wijn te kunnen drinken. Maar hij sliep slecht en was 's morgens veel afgematter dan vroeger als hij den halven nacht aan zijn werk wijdde.

Daarom zette hij zich op een avond weer aan het tafeltje bij het raam, doopte zijn stift in de inkt en begon karakters neer te penseelen.

En als van zelve begon hij de lotgevallen te beschrijven van een minnend paar aan den overkant van den grooten stroom. Eerst was alles licht en blij, hij mocht beleven hoe zij samen zachte en donkere boschpaden bewandelden, bloemen plukten bij het bloesemfeest, vuurwerk afstaken met nieuwjáár, ook hoe zij 's nachts in 't geheim elkaar ontmoetten.

Zoo wilde hij wel zijn verderen levensavond doorbrengen, zich verheugend in genietingen die hij zelf niet had genoten. Maar zonder dat hij 't wilde, werd zijn verhaal nu en dan toch droevig, in den wijn hunner vreugde mengde zich de alsem der smarten en teleurstellingen, in de zuiverheid van hun liefde de valscheid der familieverhoudingen.

Lo t'ún spande zich in, alles weer in de paden der ware vreugde te

leiden. Hij dronk geen wijn meer en kocht de edelste inkt en het beste papier. Maar niets hielp. Toen dronk hij meer wijn en sliep een paar maal verheugd in, meenend gunstige wending aan hun lotgevallen te hebben gegeven. Maar als hij het geschrevene den volgenden avond overlas zag hij, dat er toch weer door een oogenschijnlijk verheugende gebeurtenis de kiem was gelegd voor verdere noodlottige verwikkelingen. Hij kon zich dan niet voorstellen dat hij het zelf geschreven had; hij meende het zoo goed met het jonge paar. Zou iemand niet gedurende den nacht het manuscript stelen en telkens den tekst een klein beetje wijzigen, terwijl hij sliep?

Hij werd somberder weer, legde zijn manuscript onder zijn hoofdkussen, maakte een copie die hij verborg achter den dubbelen bamboewand en vergeleek 's morgens: neen het verschilde geen tittel en toch werd het verhaal steeds droeviger, zoodat de minnenden al over zelfmoord dachten. Hij waarschuwde ze in treffende parabels, maar het verlangen naar den verlossenden dood werd erger. Hij schilderde hun de ontzetting van het bestaan der schimmen van hen die moedwillig hun leven verkorten; steeds meer verwijlden hun gedachten bij den dood, zij spraken over de verschillende modi; het goud blad, het vergif, het zijden snoer. Vooral het meisje, dat door haar moeder en broers werd gekweld, dacht er steeds aan; eens kocht zij een zijden snoer, maar Lo t'ún wiens hoofd al neeg naar de peluw, liet in zijn laatste, met bevende hand neergeschreven regel, het snoer voor den nacht nog stelen door een dienstbode, die het ook noodig had.

Toen kon hij niet verder, de laatste bron der vreugde was uitgeput; Lo t'ún liet beiden in een diepen slaap vallen door een acute ziekte, en zwierf zelf 's nachts rond, vreezend dat hij anders in slaap opstaan zou en hun zelfmoord laten plaatshebben.

Op een avond kon hij niet uitgaan; zijn rechterbeen smartte hem allang, hij leed aan de kwaal der ouderdom, plotselinge bloedeloosheid. Ook was het weer somber, de wind woedde, de regen viel, de stroom rept zich voort en stuwde groote golven op. Het huis, dat vlak aan den oever stond, schudde. Lo t'ún liep in zijn gesloten kamer rond, maar bleef telkens stilstaan bij de schrijftafel aan het raam.

Plotseling zette hij zich, besloten ze te laten ontvluchten naar het land achter de westelijke bergen en daar een nieuw vredig leven te doen beginnen. Maar hij schreef: . . . in den stormigen nacht werden zij beiden uit hun huis gedreven en ontmoetten elkaar aan den oever van de onstuimige rivier. De wind verwoei hun kussen; het daveren van het water overstemde hun woorden. De stroom spoelde het oeverzand weg; zonder dat zij van hun plaats bewogen kwam toch de rand van het kolkende water dichterbij . . .